

DE MEDICAMEN- torum simplicium præpa- ratione.

Sectio secunda.

De Purgatione.

MEDICAMENTA simplicia purgare, nihil aliud est, quàm quicquid medicamenti inutile inest abiicere, seu pars medicamentorum sint, seu illis permixtæ sordes; veluti repurgantur aut eluuntur radices fructus, semina, & cætera similia, quando terra aut alia re commaculata sunt, vt in omnibus rebus fit vulgò: aut veluti gummi & resinæ, quibus plerunque aut terra admixta est, aut lignum, aliæve res inutilis: hæc enim liquantur & colâtur, deinde purior pars in vsum venit medicum. Medicamenta etiam ab inutilioribus partibus repurgantur, veluti radices tum recentes, tum siccæ, membrana illa exteriore, quæ terram contingit, cultello abra- sa: repurgantur etiam exempta medulla interiore, quæ in multis inutilis est, veluti in cucumere agresti, dauco, pastinaca, apio, multisque aliis huiusmodi, per me-
F dium

dium sectis, corticeque à matrice separato. Sicca macerantur, deinde mediæ secantur, eximiturque pars interior vt in recentibus.

Floribus eximuntur pediculi, culices, foliaq; sola referuantur, quemadmodum violæ purpureæ, leuceij lutei: in quibusdam etiam foliorum pars aliqua demitur: veluti in rosis ea pars qua calyci inhæret, vnguis appellata; vt si quando in compositionibus reperire est, vngue detracto, intelligendum est eam particulam ablatam esse debere.

Fructus à cortice repurgatur exteriore, & à semine suo, & ab interiore parte illa lignosa si sint recentes, densi, multæ carnis, & cortice tenero, veluti cydonia, mala, persica, hæc enim cultello depellata secantur, interioréq; parte lignosa, qua semina continentur, repurgantur. Si verò fructus sint exigui, veluti cerasa, pruna, similiq; cribro transmittuntur, & sola pulpa, quæ utilis est, seruat. Illi ipsi fructus, si sicci sint, macerantur & coquantur, deinde cribro cernuntur, veluti vix passæ, pruna, tamar Indi, dactyli, & similes.

Fructus duro cortice præditi, vt amygdalæ, strobili, nuces, pistacia primum con fracto putamine eximuntur: postea aqua frigi

frigida aliquandiu macerantur, tum effervent, aut sarraagine igni siccantur, donec corticem interiorem remittant, & manibus confricantur, aut sacculo aspero immissi agitantur, donec depellantur.

Semina cortice denso vestita, sicuti faba, pisa, cicer, purgantur leuiter tundendo donec confringantur, deinde vanno in aërem coniecta cortices euolant.

Alia sunt semina, quorum admodum operosa est decorticatio, propter corticem illis nimium inhaerentem, veluti cnici, & hordei quæ modo supra dicto siccantur, fricanturq; sed ea excorticandi ratio semina corrumpit. Præstat igitur ea semina macerare, hordeum præsertim, deinde in mortario magno & amplo concutere pistillo ligneo, & leuiter agitare ut quod in fundo est supernaret, separatur enim paulatim cortex. Verum si non amplius supernaret, sed cogitur in vnum, tum vase aut vanno exceptum sursum conuoluitur, ut vento paleæ separentur; deinde iterum atque sæpius idem faciendum est, donec mundum sit; postremo aut sole, aut igni in sarraagine persiccatum seruetur in pitasæ. Græcorum usus: Eadem est cnici decorticandi ratio, sed operosior itaq; placuit quibusda ut semen cum cortice tritum

in aquam aliúmve humorem immittatur, & per linteum rarum coletur, nam cortice relicto sola pulpa cum humore transit.

Peporum & cucumerum semina eodem modo purgantur, præsertim si non sit otium singula sigillatim decorticandi: nam operosum id est, & ea quæ ante alia repurgata sunt faciliè inueterascunt & inutilia redduntur.

Adipes liquati colando à membranis repurgantur aut cultello. Eiusmodi sunt purgationum differentie quas pharmacopœum scire necesse est. Sunt præterea & aliæ, sed illæ ad eos qui metallica & chymistica tractant magis spectare videtur.

De Siccatione.

SU P R A dictum est qua ratione siccantur medicamenta simplicia: recens collecta, veluti herbx, flores, fructus, radices ut melius conseruari possint.

Nunc superest ut de ea parte agamus, quæ de medicamentorum præparatione reliqua est. Plerumque ergo necesse est ut magis siccantur medicamenta, quàm si simpliciter seruanda essent, veluti si terenda sunt. Siccantur autem aut Sole, aut igni, aut fumo, aut vento Septentrionali pro Medicorum arbitrio.

Siccan

Siccantur amygdalæ, strobili, pistacia, aliq; fructus, vt facilius illis inhæreat saccharum quo inducuntur, ne, dum adhuc humida sunt, saccharum suâ candoris gratiam deperdat: tum etiam vt facilius à secundo illo cortice seu pellicula liberetur.

De Salitura.

Salitura ad medicamentorum præparationem confert, & conditura genus est. Quemadmodum carnes viperinæ tanto sale insperguntur quantum ciborum conditura postulat. Confert item vt medicamenti qualitate aliqua imbuas: veluti fit hystrieibus, echinis terrestribus, multisque aliis animalibus, quæ in vsum medicum vruntur: sed his multo sale opus est, ita vt sale operiantur & repleantur. Vtilis præterea est ad medicamentorum conseruationem; veluti sunt animalium partes, & pleraq; animalia, quæ multo sale indigent. Cæterum sale condiuntur, vt in siccitate conseruentur, & postquam conuenienti temporis spatio sale opera fuerint, eximantur, ventoque aut fumo exponantur, donec siccata sint. Aut sale condiuntur, vt humida permaneant, & ea primum in muriam immittuntur; aut in illa ipsa muria relinquuntur quæ ex sale animaliumque humiditate generatur.

De Humectatione.

VITILLIS est hęc humectatio, ad condiendos fructus, radices, peregrinósque cortices odoratos, quos cum recentes habere non possumus, maceramus donec humiditatem contraxerint.

Hordeum præterea & enicus, vt supra dictum est, aqua insperguntur vt à cortice repurgentur.

Humectantur autem odorata nonnulla veluti ambra, moschus, si terenda sint, ne tenuiores & odorata partes exhalent.

Quædam verò herbae veluti cotyledon, portulaca, semperuiuum, & similes, quæ paucum succum cumq; glutinosum sortitæ sunt, humore aliquo simili humectantur, terendo, & superinspergendo dictum humorem, qui cum dictarum herbarum succo (aliàs enim nullum remitterent) exprimendo redditur: in hanc autem rem variorum humorum est vsus, secundum Medicorum præscriptionem.

De Nutritione.

NUTRITIO humectationi similis est, sed in hoc differt, quòd cum pauciore humore & subito fiat, quoniam id quod irrigatum est confestim Sole siccatur, aut igni, deinde idem quinto, aut sexto repetitur, quemadmodum sarcocolla lacte

Afinæ

Asinæ aut muliebri nutritur, & semen carum, myrobalanisque emblici, tâto lacte inspersi quantû imbibere possunt, siccâtur.

Cuminum insperso aceto nutritur, & eadem ratione resiccatur.

De Infusione.

IN infusionibus, quæ ad medicamentorum præparationem conferunt, humor in quo fit infusio, considerâdus est; & eius temperamētum, calidûsne sit an frigidus; & quantitas; & tempus quo in infusione permanebit.

Infunduntur fructus & radices, quæ humectandæ sunt ad condituram, & conservas, in aquam calidam copiosam, donec humorem ad sufficientiâ imbibierint, deinde coquuntur.

Sic quæ nutrienda sunt paucò humore calido frigidûe maceranda sunt, id quæ non diu.

Quæ coquenda sunt, præsertim ea quæ sicca sunt, veluti flores, herbæ, radices, semina & fructus (nam facilius ita coquuntur) in iusta humoris calidi frigidûe quantitate macerâtur, pro præscriptionis scopo, & aliquâtulo spatio ibi reliquuntur, donec humecta sint: Hinc fit ut facilis eorû postea sit coctio. Sic & semina quæ ad

infundendas mucilagines infunduntur.

Rosæ & violæ sub vespérâ aqua bullita macerantur in proximum diem, deinde exprimuntur, & in eandem aquam aliæ recentes infunduntur, idémq; sæpius in eadem aqua fit, ad mel rosatū colatū, aut syrupum rosatum solutium, syrupum rosatum recentem, syrupum violatum simplicem, & syrupum violatum solutium conficiendum.

Ammoniacum, galbanum, opopanax & sagapenum aceto infunduntur, vt dissolutione purgari, & commodius misceri possint, vt dicemus.

Infunduntur medicamenta purgantia in varios humores, & cū variis aliis medicamentis, quæ malā eorum qualitatem corrigant, pro variis Medicorum scopis: exempli gratia, rhabarbarū plus vel minus tritum paucō vino albo inspergitur, donec colorem emittat, deinde in liquorem à Medico præscriptū infunditur ea quantitate vt rhabarbarū tegatur, addita spica nardi, aut alia aliqua re præscripta.

Agaricum, cæteraque medicamenta purgantia, sola infunduntur, aut aliis quibusdam adiuncta, eodem modo.

De Dissolutione.

DISSOLVTIO multorum medicamentorum

mentorū præparationi utilis est, ſicuti & infuſionem, vt à ſordibus expurgentur ac commodè aptari poſſint.

Quod ad præparationem attinet: Medicamenta variis humoribus, variisq; modis diſſoluuntur pro medicamento præſcripti ſcopo, & peculiariter lachrymæ vt galbanum, ammoniacū, opopanax, & ſimiles: nam vino aut aceto diſſoluuntur, deinde ad locum agitantur vt colatione purgari poſſint, meliusque in medicamentorum compositione premiſceri.

Vitriolum, miſy, chalcitis, melanteria, & alumen, primū trita, aqua, vino, & aceto diſſoluuntur, pro rei exigentia.

Metallica quædā æſtate diſſoluūtur aceto, & ad Solem multos dies agitantur, quemadmodū ærugo, squamma, flos æris.

Lithargyros ſoluitur aqua, vino, oleo, & aceto, facilius tamen aceto, vt in oxeleo Galeni dicitur.

Conchæ, & vngues diſſoluuntur ſucco limonum. Opium Thebaicum ſoluitur aqua, aut liquore, aut oleo, aut adipe: nam illorum ſubſtantiæ non permiscetur.

Solutio infuſioni proxima eſt, & ab ea ſolū differt, quod in diſſolutione minus humoris requiritur quàm in infuſione: præterea quod in diſſolutione mouēdum

F 5

eſt id

est id quòd soluitur, in infusione nequaquam. Denique multa medicamenta vt dissoluantur igne egent.

De Liquefactione.

L I Q U A T I O à solutione differt. Nā liquatio perpetuo fit aut ignis calore, aut Solis, rerumue putrefactione calefcentiū: Pleraque verò sine calore dissoluuntur. Præterea, quæ solvuntur humore aliquo semper opus habent: quæ verò liquantur nullo egēt humore, veluti adipēs, medullæ, olea concreta frigore; hæc siquidem exiguo igne liquantur, aut Sole, aut duplici vase.

Ambra carabe appellata, bitumen Iudaicum, pix, pix græca, cera, gummi, maiore calore opus habent, non tamen tanto vt frigantur.

Plumbum, argentum, aurum, æs, multo maiore calore opus habent: ferrum verò ægerrimè liquatur; tamen si rarò aut nunquam contingat pharmacopœos huiusmodi liquare, sed hos dūtaxat qui metallica tractant.

De Mollitione.

M O L L I T I O liquationi proxima est: nam quæ liquantur medicamēta, eadem mollescent leuiter calefacta aut igne, aut sole, & pistillo calido subacta, aut manibus

bus calidis tractata, vt fit cum emplastra
in corio aut aluta extenduntur.
Pleraq; alia, nec pinguia, nec resinosa,
sed suapte natura dura & sicca mollescunt
affuso humore aliquo, vt in catapotiiis v-
su venit & aliis medicamentis.

De Duratione.

DURATIONE fit, frigore coalescenti-
bus iis quæ liquantur; & molliuntur calo-
re: quædam verò admistis, pro rei necessi-
tate sicciorebus durantur.

De Calfactione.

MEDICAMENTA igne, sole, & re-
rum putridarum calore calefiunt. Quæ
humida sunt, & igne calefiunt: commo-
dius duplici vase calefcunt, quorum alte-
rum maius scilicet plenû sit aqua tepida
aut feruida; alterum verò plenum sit me-
dicamêto quod calfaciendû est, ea ratio-
ne vt minus vas in aqua maioris consti-
tuatur: idq; à recentioribus balneum ma-
riæ, à veteribus duplex vas aut diploma
appellatur, eadem enim omium est signi-
ficatio.

De Insolatione, & ea quæ sub fimo,

vinaceis, & sausa seu fraci-

bus olinarum fit, pu-

trifactione.

INTERDYM hæc cōferunt ad calefaciē-
da

da medicamēta:plerunq; ad ea cōponenda,& ad perfectionē reducenda:& instar coctiōis est. veluti olea simplicia quibus flores infunduntur, rosæ,violæ, chamæmelum & similia aliquot diebus insolantur: sic etiam ad saccharum candi perfectē coquendum, iuleb ampullis quibusdam insolatur.

Scillæ succus, vt dicemus, extrahitur insolatione: quod si Sol non splendeat, igne: aut quod commodius est, duplici vase, diu, & ex interuallis, & interdum bulliendo.

Idem etiam fiet, si fimo, aut vinaceis, aut sausa oliuarum calfactarū obruantur. quemadmodum chalcitis, & cadmia, vt fiat sporicum:& iuleb ad saccharum candum conficiendum:& pleraque alia medicamentorum genera.

De Coctiōe.

MEDICAMENTA simplicia aliquo humore coquuntur aut vapore, hoc genus coctiōis elixatio vocatur: aut cum siccitate, & hoc assatio appellatur; Coctio autem fit ad præparationem, & ad compositionem. De præparatione nunc dicemus.

Quæ in humidis coquuntur, ea gratia id fit, vt ipsa medicamenta sic cocta vsui esse

esse possint, aut vt humoris duntaxat in quo cocta sunt vsus sit.

Rursus quæ, vt coctis vtamur, coquuntur, plus cocturæ requirūt, quàm ea, quorum decoctio in vsu est. Sunt tamen certæ quædam notæ, quæ denotant, an huius aut illius rei gratia bene coctæ sint: vt herbæ, radices, flores & fructus cocta sunt, quando ita tenerescunt, vt tundi, & per cribum transmitti possint.

Semina quædam, veluti lini, sænigræci, hordei, cocta cēsentur vbi crepuerint: alia quædam veluti anisi, coriandri, & cumini, quando tenerescunt.

Fructus peregrini & sicci, vt sunt myrobalani, cortices, ligna, & radices siccæ, multam desiderant cocturam.

Herbæ & flores facilè coquuntur & citò tenerescunt, tamen si inter sese differāt, prout magis tenuium sunt partium, & illorū facultas in superficie sita est, vt chamæmelum, adianthum, serpillum & similia, quæ quando vna cum aliis coquuntur, primum immitti debent cum illa prope modum cocta fuerint.

Eadem est ratio radicū tenuium partium aut odoratarum, vt est asarum, valeriana, spica nardi, & alia aromata, quæ sub finem decoctionis iniiciuntur, sed post reliqua

reliqua medicamenta flores.

Elixationis autem multæ sunt differē-
tia. Primus modus est, vt vasi certā quan-
dam ac præscriptam humoris quantitatē
cōtinenti infundātur quæ coquēda sunt,
magis aut minus, pro medicamentorum
siccatate aut recentia: deinde vase imposi-
to igni, primum satis fortem patiētur bul-
litionem, deinde lētam, vt commodius ad
eam quam optamus cocturam reducan-
tur, neq; medicamenti vires exoluantur.
Secundus modus est, vt eadem planē ra-
tione in diplomate coquantur. Tercio eli-
xationis modo vtitur Gal. in fructibus.
Hos suspendit in vase aqua feruida semi-
pleno, eōq; voluit tantisper donec æqua-
liter tenerescant: sic enim fit vt fructus fa-
cultas non exhalet, quemadmodum si ca-
lore sicco coqueretur: neque in humorem
transit, quemadmodum si in aqua co-
queretur.

Cæterum vasa in quibus coquēda sunt
medicamenta, figulina esse possunt vitra-
ta & macerata, vitrea, ærea, stannata, cu-
prea; præstantissima sunt vitrea, in dupli-
ci vase, aut apud ignem, aut in arena, aut
cineribus, aut in fornace cui sub sit ignis.
Ignis struendus ē carbonibus, aut pru-
nis, & lignis siccis acapnis.

De

*De Assatione, & Frictione,
& Vstulatione.*

ASSARE, est medicamenta humore aliquo prædita, veluti carnes, fructus & radices, sine humore alio externo coquere.

Frigere, est illa ipsa medicamēta, aut alia sicca, additis oleis, aut adipib⁹, aut alio aliquo humore pauca quātitate coquere.

Vstulare, est medicamenta quædam, tantum humoris non habentia vt coqui possint, frustulatim secando calefacere, illis tegulæ impositis aut laminæ ferreæ calidæ, donec partes externæ siccantur & veluti torreantur, quemadmodum fit in rhabarbaro, myrobalanis, semine melanthij, & aliis.

Quæ assanda sunt, verumtransfixa ad ignem perpetuo versantur, vt vndiq; ignē sentiant: aut in clibano coquuntur, aut in vase fictili iuxta ignem posito, & testa cōtecto, supra positis prunis ardentibus; aut per sese: aut massa panis inuoluta, vt scilla: aut malo cydonio imposita, vt scāmōnium quod corrigendum est: hoc nanq; malo cydonio concavo exempris seminibus impositum coquitur aut in clibano, aut in in olla fictili ad perfectionem; aut sub cineribus linteo aut foliis inuolutum, aut nudū: tamen si huiusmodi coctionis

nis genere naturales medicamentorum facultates dissipentur: præstat igitur aliis modis vti, vt maximè oportunum videbitur: non enim peculiariter id præscriptum est.

Frixio fit aut in sartagine, aut in testa. Torrefactio vt ante dictum est.

In his autè omnibus modus seruandus est: nam neque cruda eximenda sunt, quæ aut assatione, aut frixiõe cocta esse debēt: neq; etiam adeò coquenda vt torreantur aut vrantur, & inutilia eum in quem præscripta sunt scopum reddantur.

De Vstione.

VRUNTVR medicamenta aut per se accensa, vt sarmēta, rami ficus, cerri, herba cali, & pleræque aliæ: aut prunis ardentibus imposita, aut ollæ imposita cum sulphure, aut sola.

In olla vrantur abrotonum, anetum, cucurbita, imposita carbonibus ardentibus, quæ tantisper igniri sinitur, donec herbæ in cinerem reducantur.

Sericum sic vritur. folliculi recentes detracto glomere serici quo vestiuntur vrantur in olla carbonibus imposita: idque non vt in cinerem redigātur: sed eximuntur cū ea accessit vstio, vt commodè teri possint.

Vrantur

Vruntur pleraq; animalia, veluti Echini terrestres, hystrices & hirundines; sale insperfo, ollæ imponuntur supra carbones aut in fornace calida: operculo autem foraminulento tegenda est olla, vt ex sublati halitibus cognosci possit, cum satis vsta fuerint. Cæterum cavendū est sibi ab halitibus qui è viperis & scorpionibus at tolluntur, noxij enim sunt.

Sal & nitrum eodem modo vrēda, vsta autem esse indicium est, cum nō amplius exiliunt, & strepunt.

Alumen, vitriolum, corallium vruntur in fictili aperto, vt videri possit cum cocta erunt, cuius indicium est si amplius non ebulliant, si perfectè inaruerint, si bullas excitare desierint: vitreolum seu calcantum, si colorem mutauerit.

Ossa, vngues, cornu ceruinum eodem planè modo vrenda supra carbones, donec nullum fumum amplius exhalent, coloremque mutant.

Canceri diebus canicularibus capri, Lunæ decimo octauo die, vruntur in sartagine ærea.

Lapides sub carbonibus vruntur à foliis vel stabellis excitatis donec planè igniti sint, deinde humore aliquo extinguuntur; ac rursus sub carbonibus ponuntur,

G

aut

aut commodiùs in vrceolo Aurifabrorũ,
toties repetendo donec in puluerem redi-
gantur.

Aeris & plumbi laminæ tenuissimæ, cū
sulphure & sale alternis ollæ crudæ impo-
nuntur: hæc carbonibus cingitur, aut in
fornace reconditur donec percocta sit: vel
vrceolo reponitur supra carbones donec
planè ignitus fuerit. Dum verò plumbum
ardet, assiduè versandum est, donec totū
in puluerem redigatur. Potest etiam plū-
bum sine sulphure & sale vri in fornace
quæ duo habeat ora, mediâque sit diuisa.
muro lateritio dimidium pedem alto: &
in vna parte ignis succendatur, in altera
plūbū repositū assiduè versetur donec to-
tum in puluerem redigatur: Hæc verò v-
rendi ratio utilis est, cū plumbi copia
est vrenda, sic enim & sumptibus & tem-
pori parçitur.

Stibium pinsita farina circumlitum &
carbonibus obrutum torretur, donec ipsa
crusta adusta sit: Si enim paulò magis cre-
metur, fit plumbum.

Resinæ, olea, pix, thus, styrax, & similia
vruntur ad fuliginem eorum excipien-
dam: nam aut his in vas cōiectis ignis im-
mittitur: aut in liquatis elichnium accē-
sum imponitur, & patina fictili aut xrea in
ver

vertice foraminosa quo fumus exhalare possit, fuligo adhærens excipitur.

De Extinctione.

GEMMAE & quædã metallica sæpius, antequam vrantur, ignita extinguuntur aqua, vino, oleo, melle, butyro, aut alio aliquo humore, donec refrixerint.

Quædam semel dūtaxat, aut sæpius extinguuntur, ex Medicorum præscripto.

De Tritura.

MEDICAMENTA terūtur, vt, quia commisceri propter crassitiem & duritiẽ non possunt, reducta in puluerẽ exactius misceri cum aliis possint: crassius autem aut tenuissimè teruntur pro Medici vario scopo. Terendi autem modus varius est, pro simplicium natura.

Metallica valenter, & diu terẽda sunt.

Medicamenta odorata veluti cassia seu canella, caryophylli, macis, & similia moderatè sunt tundenda, ne pars tenuior exhalet, & interdum illis aut amygdalæ adduntur, aut aqua rosacea inspeiguntur.

Radices odoratæ, vt angelica, valeriana, garyophyllata, asarum, eodem modo, eademque diligentia terendæ sunt.

Quæ verò nō sunt odoratæ, sed crassæ & solidæ, vt gēriana, peucedanū, bryonia, violēto ictu & diuturno verberadæ sunt.

Herbæ odoratæ, sicut calamintha montana, amaracus, serpillū, præterea flores, eodē modo terūtur, quo radices odoratæ.

Thus, mastiche, sarcocolla, & succi qui humorem, & lentorem retinent tundēdo non teruntur, sed elementer ducto pistillo per fundum ac latera mortarij.

Gummi & lachrymæ, quale est gummi arabicum, tragacantha, eodem modo terentur.

Rhabarbarū, & quædā aliæ radices aliquo humore præditæ eodē modo terēdę.

Galbanum, ammoniacum, opoponax, bdellium, myrrha, succus glycyrrhizę, hyocistidis, cucumeris sylvestris, & opium thebaicum teruntur affusa aqua, vino, aceto, aut alio humore.

Moschus & ambra cum aqua rosacea, ne partes odoriferæ euanescent.

Similiter & semina quædam, quæ glutinosum quiddā & pingue habent, ut thlaspi semen.

Semen napi & sinapi sola non terūtur, sed aliis medicamentis siccis permixta teruntur, aut cum humore aliquo, pro rei necessitate.

Fructus recentes, & radices recentes, quarum usus est in compositis medicamentis, ante & post coctionem tunduntur, vel frust

frustulatim secantur, aut mediocriter tantum cōfractæ infunduntur vt dictum est.

De Tritura crassiore.

TRITURA crassior fit dum medicamenta crassius duntaxat franguntur, nec in puluerem reducuntur vt in tritura absolute sumpta. Hæc plerisque medicamentis quorū talis vsus requiritur, utilis est: Aliis præterea multis medicamentis quæ alia præparatione indigent, veluti sunt herbæ & radices quæ coquendæ sunt, & ea quæ in tenuissimum sunt reducenda puluerem.

De Tritura subtiliori, seu Attritione.

MOLUNTUR seu teruntur semina quædam, veluti triticum, lolium, lupini, semen lini, & fœnigræci, quod commodè tundi non possint; tum etiam quod cortex vnà cum farina misceretur.

Teruntur præterea quædam metallica, quæ contusa in puluerem tenuissimum reduci non possunt, veluti thutia.

Sic & lapides pretiosi, lapis lazuli, armenius, teruntur in mortario marmoreo lato fundo, cum molula marmorea, inspersa interdum aqua rosacea, aut alio humore, ne puluis euolet.

Commodius item teruntur in porphyrio marmore plano, diu ducta per ipsum

G 3

marmor

marmor molula, donec prioribus digitis confricando medicamēta, nulla amplius inæqualitas sentiatur.

De Confricatione.

LAPIS Iudaicus, & hæmatites, multique trochisci & collaria ad oculorū morbos parata, liquantur confricatione ex aliquo humore ad corem medicam, qualis etiam nū hodie ex Naxo insula adfertur.

Plumbum verò liquatur in hunc modum. Infusus in plumbeum mortariū humor, pistilo plumbeo verberatur atq; agitur donec crassescat, deinde lauatur, ac plumbum subsidere finitur, tum aqua effusa plumbum reponitur.

Eodem modo liquatur æs ad chrysocolam conficiendam.

De Cribratione.

CRIBRANTVR farinæ, vt à furfuribus, & à corticibus secernatur flos purior ac tenuior. Cribrantur etiam medicamenta quæ teruntur, vt pulvis equalis sit, partēq; crassiores in cribro retineantur.

Tela autem ex qua cribra sūt, densior aut rarior esse debet pro vario medicamentorum scopo.

Lithargyros pertelam secernitur, ne suo pondere cribrum stamineum confringat, crassiórq; secernatur quàm opus sit.

Cribr

Cribratur etiā radices coctæ & fructus
vt à corticibus & seminibus repurgentur.

Pulpa itidē cassiæ solutiua cribro trāsmittitur, vt solus flos seu pulpa, à corticis
fragmētis & seminibus repurgetur: sic etiā
tiam tamarindi, & dactyli humectati, aut
infusi, aut cocti pro rei necessitate.

De Lavatione.

LAVANTUR medicamenta, si foris
re aliqua sunt contaminata. Sed hoc lotio
nis genus præparationi medicamentorū
peculiare non est, sed cæteris rebus commune,
quæ luto, vel re alia contaminatæ,
lauatione opus habent.

Lotionis autem, de qua hīc agendum,
duplex est finis: vt videlicet à medicamen
tis qualitas aliqua tollatur: aut vt aliam
aliquam facultatem acquirant.

Cæterum ex his quæ ad scordium separa
tionem abluuntur: Calx & aloë tenuissi
mè terendæ sunt: deinde affusa aquæ co
pia satis magna simul miscentur & quies
cere ac ad fundum vasis subsidere sinūt
tum effunditur aqua: atq; id sæpius repeti
tur donec aqua pura remaneat: deniq; me
dicamentum siccatur ac reponitur.

Metallica tenuissimè leuigata, ac in a
quam purā, aut marinā, aut acetū, aut a
liū humore immissa, in Sole feruidissimo

totum diem rudicula agitantur, & per noctem resident, mane aqua effunditur, atq; alia iniecta rursus eodem modo agitantur, quoad aqua quæ effunditur sit limpida.

Lapilli minutissime confracti, in aquam aliūve humorem iniiciuntur & manibus confricantur ac agitantur, deinde ubi subsederint, aqua effunditur, idq; toties repetitur, donec aqua pura emanet.

Sic lauantur acacia, & alij succi qui commode in pulverem redigi non possunt, gummi Arabicum, & lacea.

Resinæ, adipēs, medullæ, & olea liquantur, agitantur, aqua affunditur totius ac effunditur donec pura appareat. Oleum verò lauando minus est verberandum, ne aquæ adeo misceatur, ut post ægrè possit separari.

Quæ in decoctionibus aut succis lauantur medicamenta, ut de illorum facultate non nihil acquirant, cum tanta humoris copia lauari non debent ut prædicta, neque toties, neque ea adhibenda est diligentia in illis ab humore segregandis: quemadmodum si aloë succo rosarum, aut intybi, aut cum specierum decoctione lauetur ad pilulas alephanginas: & turbith cum agarici & tithimalorum decocto, ut valentius purgent.

De

De Succorum extractione.

Succus ex foliis & germinibus per se tritis exprimitur, & depuratus siccatur aut Sole aut igni, donec eam consistentiā nanciscatur vt in pastillos formari possit, ac ita seruari. aut liquidus seruatur in vase angusti oris, superfuso oleo digiti crassitudine.

Sic exprimuntur succi ex fructibus, veluti ex vua immatura, malis punicis, sorbis, mespilis, cydoniis, limonibus, & similibus, & interdū scarificatione: sed liquidi seruātur plerunq; eo quo iam dictum est modo, aut sale insperso, vt omphacium.

Quædam herbæ quæ paucō humore eōq; lento sunt præditæ, vt hedera, portulaca, cotyledon, semperuiuū, opus habent admista aqua, aut alio liquore illarum facultatibus simili, inter terendum, vt expressione, vñ cum ipso humore extrahatur: aut si tuxæ calathio imponantur loco frigido, vt paulatim succus in subiectum catinum defluat.

Ex radicibus autem & herbis quibusdā siccis, aut paucō humore præditis, vt est lentiscus, absinthium, glycyrrhiza, cētaurium maius, gentiana, & similes, succus hac ratione extrahitur. Quinque diebus in aqua macerantur, deinde in eadem

G s aqua

aqua coquuntur donec crassescat : colata
postea aqua denuo coquitur quoad mel-
lis crassitiem habeat, tum in sole siccat,ur,
ac in pastillos conformata reponitur.

Ex ebulo, iride, cucumere asinino scarifi-
catis aut tritis, succus expressione extra-
hitur, vt suprâ dictum est.

E' thapsia autē & peucedano, scrobe cir-
cū radices facta cortex inciditur, liquôrq;
emanans subiectis foliis aut vase aliquo
purus excipitur. Thapsiæ succus sole, peu-
cedani verò vmbra siccat,ur. Ex his etiā
tritis, aut scarificatis, expressione succus
extrahitur: sed chirothecæ manibus indu-
cendæ, & facies velanda est, ne vapores è
thapsia exhalâtes faciē inflēt & exulcerēt.

E' tithymalis succus vindemiis expri-
mitur incisis summitatibus, & succus ef-
fluens vase exceptus Sole siccat,ur, aut fa-
rinæ orobi pmiscetur, aut fico sicca quin-
que aut sex guttulæ excipiuntur, ficusque
reponitur, vt ait Dioscorides.

Hypocistis quæ sub veris finem radici-
bus cisti adnascitur, teritur, & succus ex-
pressus Sole siccat,ur.

Ex cucumere agresti elaterium sic col-
ligitur. Decerpti cucumeres maturi, qui ta-
cti protinus exiliūt, imposito supra vas a-
liquod rariore cribro, sigillatim supino
cultro

tro sursum versus aciem habente finduntur, atq; per cribrū humor in subiectū vas exprimitur, simulq; carnosum quod ha sit cribro, quo facilius excidat, eliditur: Coa-
cervata autē in cribro segmina dulci aqua perfundūtur & denuò pressa abiiciuntur: humor in pelui agitur, & linteo opertus duplicato, Soli exponitur: dūmque steterit, tota supernatās aqua cum spuma identidem effunditur, deinde conterendo cogitur in pastillos, & servantur.

Scillæ succū sic extrahit Galenus. Scilla viginti diebus ante caniculæ exortū euulsa, atq; à Corticibus externis purgata, manibus in exiguas discerpitur particulas, & in vas coniicitur à quo recenter exemplum fuerit mel: postea bene adaptato operculo illud obruās, extrinsecusq; pelle circundans & diligenter colligans, in loco meridiem spectante, qui à borealibus non perflatur ventis, Soli exponitur quadraginta diebus, interdum vas vertendo, ut ex omnibus similiter partibus Solem sentiat: deinde vas aperitur, & is humor qui supernatat, colatur, melle conditum coquitur ac servatur. Ex scillæ carnibus fermento quodam inuolutis ac quasi coctis, deinde tufis & cū melle mistis fit elegma scilliticum, succo iam dicto p̄simile.

Cu

Cucurbita, farina pista inuoluta, & in clibano cocta ad crusti frumentacei coctionem; aut scarificata deinde expressa, succum emittit cuius vsus est.

De Muccaginum extractione.

MVCCAGINES ex semine psyllij, lini, fœnigræci, cydoniorum, & è radicibus quarundam plantarum, vt est althæa, malua, acanthus, infusis in aqua noctem vnam, extrahuntur: miscetur deinde dicta aqua, & calefit donec bulliat, & semina crepent, & mucago crassior supernatet: tum enim mantili ex tela noua forti imponitur ac colando exprimitur, aut virgis duabus inorquetur sacculus à summo ad imum, ac alio bacillo percutitur succusque deraditur.

Psyllium item (vt eclegma de psyllio suauius fiat) maceratur aqua recenti per 24. horas, deinde rudicula sæpius agitur, donec mucago supernatet, excepta inde mucago colatur ac in vsu seruatur.

Simile est mel anacardinum appellatum, quod fit ex recentibus anacardiis exiguis diutius coctis, ex his enim enatat liquor quidam aut mucago prædictæ similis.

De Destillatione.

HERBAE, flores, fructus, liquores, & animalia, potius vasis vitreis aut figulinis destil-

destillanda erant, quàm plumbeis vt vulgò fit: tamen si experientia comprobatum fit, medicamenta plumbeis vasis destillata non tantam noxam adferre quam pleriq; metuunt: animaduertendū tamen est, omnino plumbeis vasis non esse destillandum acetum, omphaciū, limones, aliàsque res acres quæ intra corpus assumendæ sunt, nam faciliè incommodum adferrent. Optimus quidem esset is calor, quo in destillatione sursum vapores attolluntur, qui ex aqua feruente fit; minus enim medicamentorum facultatem corrumperet: difficilis tamen ea est destillandi ratio, magnarūque impensarum, & aquæ sic destillatæ non diu perdurant, quin faciliè putrescant. Itaque necessarius est ignis è carbonibus accensis, aut lignis siccis nec fumum, nec tetrum odorem expirantibus, moderatus, non magnus, æqualis. Commodissima ea est ratio quæ fit vase, quod materiam continet destillandam, sub cineribus aut arena in fornace sepulto, & igne cineribus aut arenæ subdito: sic enim temperatior est calor, commodiūsq; humor extillat, & melior est, priórque posteriori similior est; etiam si ex omnibus quæ destillantur liquor qui primò, qui secundò, quique postremò elicitur aliquantulum

lum inter sese differant.

Fit etiam destillatio vase floribus aut ligno completo, quod foraminosum sit, aut telam, cratculamve habeat qua destillanda sustineantur, tegula aut operculo supra vasis orificium imposito, in quibus carbonēs accensī, calore suo destillare faciant in fundum subiecti vasis, aut aquam, aut oleum non minus odoratum, quàm quod vulgari modo elicitur.

Porro aquæ destillatæ per aliquot dies Soli exponi debent in vasis linteo aut mēbrana perforata obturatis, vt quicquid excrementosum est resoluatur, simulque exhalet empireuma quod in aquis destillatis remanserat.

Alio præterea quàm ignis calore fit destillatio, nam & per fimi calorem, vinaceorum, & fausa fiunt destillationes, verum hæ in medicamentis præparandis non sunt admodum aptæ, sed potius ad chymistas referri debent.

De Oleorum extractione.

OLEA è fructibus, seminibus, liquoribus, lachrymis, rebúsque omnibus pingui-
bus, & etiã è metallicis exprimi possunt.

E' fructibus, veluti ex amygdalis dulcibus & amaris, ex strobilis, pistaciis, balano myrepfica, nucibus, & nuce moschata.

E' cer

E' certis seminibus, veluti è semine lini, sesami, ricini, & aliorum. Exprimuntur autem in hunc modum.

Fructus & semina cortice duro prædita purgâtur, teruntur, & loco calido, quo ad Solem, aut in duplici vase reponuntur: dein de rursus trita, torculari exprimuntur; aut, cum trita sunt, inspersa calida aqua, tantisper agitatur, donec oleum supernatet, tum manibus, aut torculari exprimuntur.

E' fructu oleæ, lauri, iuniperi, & lētisci maturo in aqua cocto, oleum supernatans aquæ colligitur: aut ex eis tuis inspersaq; aqua calida oleum ut supra exprimitur.

E' lignis, iuniperi, aloës, guaiaci, piceæ, oleum extrahitur. capitello figulino cocto, aut æreo sumpto, cum eiusdē materiæ receptorio cuius fundo craticula ferrea insi deat; receptorium illud ligni fragmentis impletum in pyramidis formam, ut applicatum capitellum super receptorio, quodammodo etiā impleatur. deinde supra aliud vas pedem altum imponuntur, quod tantum in terra reconditur, ut matella plena cum capitello suo huic imposita; matella quidem sub terram recondatur, capitellum verò solum extet, circa quod ignis extruendus est, cuius calore oleum ex lignis elicatur, ac in subiectum vas decidit.

E' lachry

E' lachrymis, resinis, & liquoribus, oleū alembico in matellis vitreis elicitur, quē admodum in destillatione dictum est.

Sulphur in exiguo vase vritur superimposito capitello lato quod vapores in altum elatos in humorem conuertat: sed is humor aqua potius, quā oleum est.

Oleum verò etiam per alembicum elicitur ex sulphure, quemadmodum ex resinis, lignis, gummis, cæterisq; rebus, è quibus oleū, rationibus suprà dictis, extrahi potest. Sed etiam in hunc modum aliquādo extrahitur. Sulphur liquatum laterculique tenuissimè triti æquis partibus per alembicum destillantur, deinde fæces cum humore extracto rursus permixtæ denuo destillantur.

Sic etiam è cera extrahitur, nisi quod humori primū extracto adduntur vnciæ tres lumbricorum vino albo ablutorum, & drachmæ duæ croci tenuissimè leuigari, deinde iterum permixta cum fæcibus prioris destillationis, destillātur.

E' calcantho sic fit. Calcanthum quā optimum, quod ea facultate præditum sit, vt ferrum politum contactu suo æris colore tingat, tenuissimè tritum in matellam infunditur, & applicato capitello destillatus humor reponitur, ipsūmq; calcāthum

thum eò vsq; supra ignem relinquitur, do-
nec vstum sit & rubrum: deinde exemptū
teritur, & humori suo permistum, denuo
in vas coniicitur & per diploma destil-
latur donec oleum emanet.

Ex stibio sic. Stibium electissimum te-
nuissimè tritū in matellam coniicitur af-
fuso tanto aceto stillatitio, vt stibium te-
gat quatuor digitis: deinde obturato ore
vasis sub fumum calidum per octiduum
reconditur: postea destillatur lento igni
in fornace cineribus aut arena plena: & si
nullus humor amplius stillet, eximitur
vas & affuso aceto stillatitio, vt primū,
sub fimo calente quatrimum sepelitur,
deinde in duplici vase per vnam aut duas
horas coquitur: & vase exēpto, si quid hu-
midi remansit filtro colatur, & recenti ad-
dito aceto stillatitio, vt initio factū est,
permiscetur & toties per filterum colatur,
donec clarum emanet: tandem omne ace-
tum percolatū lento igni destillatur, &
cū nihil aceti amplius emanat, quod
reliquum est, oleum stibij seu antimo-
nij appellant.

Oleum tartari fit ex tartaro vsto in va-
se fictili lutato, in fornace, in qua vitra
aut laterculi coquantur, donec candi-
dum fiat: deinde in sacculo impositum

H in cella

in cella reponitur, ex quo liquor emanat aquæ quàm oleo similior.

Oleum ouorū sic fit. Vitelli ouorum elixando duratorum manibus friati in sarta gine terrea plumbata frigantur, igni mediocri, assidue mouēdo donec oleū ab his resoluatur, & sic calidi panno lineo inuoluantur, & torculari exprimatur oleum, qđ refrigerari sinitur, donec limpidū fiat.

Ex frumento & sinapi torrefactis in patina terrea, oleū torculari exprimitur: aut trita, in patina lento igni friguntur, & inspersa aqua moventur, deinde torculari exprimuntur.

De Expressione.

EXPRESSIONE, medicamento-
rum humida & tenuis substantia extrahi-
tur, & à crassa ac sicca separatur, veluti
fructuum ex quibus oleum aut succi ex-
primuntur, herbarum, radicum: tum etiā
decoctionum & infusionum quarum pars
humidior in vsu est.

Expressionis instrumenta sunt manus,
prelum, sacculus qui duobus baculis com-
primitur & ceditur, tela aut stamen vul-
gare manibus contortum vt vulgò fit.

Debent autem medicamenta plus vel
minus pro vsus necessitate exprimi.

Succi & olea forti expressione extrahū-
tur.

tur. De decoctionibus verò & infusionibus ex præscripto medicorum agendum.

De Colatione.

COLATIO fit vt pars crassior separetur, vt in succis, oleis, decoctionibus, infusionibus, iulepis, syrupis, gummis, lachrymīs & resinis liquatis.

Varia autem sunt colationis instrumenta, vt fistulæ seu rubi, stamen, pannus, sacculus, vasa figulina cruda, vasa heracea, quæ tenuem humorem transmittunt, crassiorem substantiam retinent, officinis ignota.

Humida, quales sunt succi, syrupi, infusiones, & decoctiones, per stamen vulgare colantur, aut laneis pannis extensis, aut per colatorium, quo solo, aut duplici, aut triplici vtimur, primo minore & rariore, secundo maiore vt summum ambire possit relicto ramen vndique trium digitorum intervallo, tertio eoque infimo, maiore secundo ad eandem proportionem, atque densiore: quibus humor eadem opera perfectissimè colari potest.

Iulepi, syrupi cum saccharo aut melle confecti, colantur linteo raro, aut stamine vulgari in ligno extenso, aut sacculo stamineo, iique calidi, nam frigidi transmeare non possent.

H 2

Colan

Colantur etiam nonnulla per filtrum, vt calcanthum aqua dissolutum, & alia similia venenosa facultate prædita, in hunc modum. Filtrum sumito quatuor digi- ros latum, longumque vt vasis fundum in quo medicamentum colandum continetur contingat, altera extremitate acuminata extra vas propendeat: illud enim assidue humorem imbibit, illumque in aliud vas contiguum effundit.

De Clarificatione.

L I Q V I D A medicamenta quibus multa materia admista est clarificantur: dum quiescere permittuntur, donec quod sæculentum est subsideat, sumendo quod clarificatum est: aut dum colantur vt antè dictum est: aut dum quæ ægrè clarescunt, Soli exponuntur; aut igni coquuntur, ac despumantur, dein colantur; aut iniecto omphacio, vel succo limonium, vel aceto; vel ouorum albumine verberato (vt vulgo fit) dum bulliunt, dein despumatio- ac colatio.

De Despumatone.

D E S P U M A T I O fit, derafa, dum medicamenta coquuntur, spuma quæ supernat, cochleari ferreo pertuso, ne cum spuma etiam humor, in quo fit coctio, abiiciatur: hæc omnibus quæ co-
quun

quantur communis est.

Despumantur etiam succi, mel, saccharum, reiectis partibus crassioribus & excrementiciis, dum coquuntur, aut per se, aut albuminibus ouorum bacillo quassatis, vt in clarificatione dictum est: deinde spuma ablata cochleari perforato, aut colatione per stamen facta, aut per pânū laneum clauis affixum, aut per colatorium.

De Coloratione.

MEDICAMENTIS color acquiritur, admistis quibusdam coloratis, vt est ærugo rasilis, cinnabaris, minium vulgare, cerussa, & similia: aut diutina coctione quemadmodū ea quæ æruginē recipiunt.

Quædam viridia sunt, quædam rubra, quædam nigra: quædam lotionē candida fiunt, vt oleum & terebinthina; quædam insolatiōe, vt cera, & sapo in taleolas aut laminas sectus: quædam coctione ad Solem, vt multa emplastra: quædam rudicula aut manibus diutius tractata albiora euadunt, vt penidia, eclegmata, manus Christi.

H 3

DE